

En Manuel M. Pujadas és nascut i format a Catalunya però des de fa 16 anys exerceix la professió al Principat d'Andorra. Porta 34 anys en el món del dret i ara fa d'advocat des del coneixement del dret espanyol i de l'andorrà. Li demanem que ens parli del valor de l'experiència en la seva professió: "L'experiència és decisiva en aquest ofici perquè no es pot ser únicament bon jurista, sinó que s'ha de ser bon advocat. I un bon advocat és la persona que busca la solució dels problemes, que no és tan sols l'estrictament jurídica o sociològica, sinó una combinació de les dues. La universitat aporta coneixements però l'experiència aporta saviesa. El coneixement de la tècnica i de la ciència és una cosa però la saviesa és un aspecte que s'adquireix amb la ciència i amb l'experiència acumulades. La nostra feina obliga a rumiar enormement i constant. Es tracta d'anar destil·lant una idea fins que el fet de rumiar-la acaba donant lloc a una mutació. La ciència unida a l'experiència porta a una nova aproximació al problema. Així doncs, no hi ha norma sinó l'aplicació d'aquella norma en un cas concret, que és el que demanem al jutge." I afegeix: "Entenc l'advocat com un instrument de pau, més exactament com un gran pacificador. L'advocat d'avui dia no ha de ser un picaplets sinó que sempre ha d'ofrir a l'altra part l'acord, la transacció... encara que això no vol dir que en la negociació no hagi de pressionar, perquè hi ha coaccions que són legítimes, per exemple, en el marc d'una negociació molt dura. Haurà de ser, per tant, un bon litigant si cal." Ja es veu que en Manuel M. viu intensament la professió i ho expressa a través dels gests i de les paraules. Aquest aspecte segur que el detecten els seus clients: "És decisiu que el client et capti. Hi ha d'haver un corrent de confiança i complicitat entre client i advocat. La manera d'aconseguir-lo és bescanviant informació. Jo obtinc informació del client i ell delega en mi el tractament jurídic d'aquesta informació."

El coneixement del dret necessari per desenvolupar l'advocacia ve donat per l'aprenentatge constant al llarg dels anys: "L'advocat ha de ser l'instrument més idoni per trobar solucions als conflictes que es plantejen entre individus, entre individus i institucions o entre institucions. Per tant, si l'advocat és l'instrument per arribar a un acord per solucionar els conflictes, requereix també un aprenentatge vital que el dona el temps. Però el temps avui va molt de pressa. En els darrers 20 anys han passat moltes coses, tant a Andorra com als països que hi ha al seu voltant, i això ha fet que haguéssim d'aprendre molt ràpid. A Andorra en un breu espai de temps hi ha hagut una evolució molt important sobretot a partir del 1993, quan es promulgà la Constitució."

La situació jurídica a Andorra anterior a la constitucionalització tenia la seva base en un sistema no codificat amb semblances a la *common-law* anglosaxona: "Aquesta no codificació podia causar un grau d'inseguretat notable que el sistema constitucional es proposa resoldre. És a dir, ara comença a haver-hi un marc jurídic general amb una creixent seguretat jurídica. Tenim el marc jurídic del segle XXI però encara no s'ha desenvolupat prou en dues direccions imprescindibles: regular les relacions en una comunitat que en pocs anys ha esdevingut complexa, i compilar tot el dret específicament andorrà -el costum i les lleis pàtries- que és peça clau de la identitat pròpia. Pel que fa referència a la justícia, a Andorra és bastant àgil perquè és molt senzilla. Andorra és

una comunitat petita i la proximitat fa que puguem parlar amb un jutge al seu despatx o que el mateix jutge et telefoni per comentar un tema. Això és impensable en una gran ciutat. Aquesta proximitat és extraordinària i no té res a veure amb la conxorxa o la corrupció, encara que també comporta inconvenients, com la insuficient reserva i confidència. El sistema processal andorrà, tant penal com civil, és molt senzill, a vegades massa. En aquest país fins ara s'ha fet justícia i en general la gent no és conscient que s'hagin comès abusos ni injustícies." En Manuel M., que és l'actual degà del Col·legi d'Advocats d'Andorra, ens indica que al Principat no es delinqueix gaire: "Herrero de Miñón va fer un informe on deia que un dels factors de primer ordre polític d'Andorra era l'exigüitat, entesa com a dimensió. És a dir, la dimensió és decisiva des d'un punt de vista polític i per tant no es poden tractar de la mateixa manera els problemes de la Constitució dels drets individuals o dels col·lectius en un país gran que en un de petit. A Andorra, a més, hi ha una gran població flotant i es disposa d'un sistema de seguretat preventiva molt patent. La gent que delinqueix no es pot esmunyir fàcilment perquè ha de passar per unes fronteres i aquest fet inhibeix la delinqüència. Per altra banda, l'exigüitat posa en funcionament un mecanisme de control social recíproc molt gran."

L'activitat legisladora del Principat és ben diferent de la que hi ha a Espanya: "A Andorra hi ha calma, a vegades fins i tot massa. El dret positiu és escàs i crec que s'hauria de fer un esforç per legislar més, encara que sense excedir-nos com passa a països del nostre entorn. Una selva de normes provoca la incapacitat d'apropar la justícia als ciutadans. Si fem incomprendible la justícia no hi ha solució eficient als conflictes entre ciutadans. A l'altre extrem, la inexistència de norma escrita actualitzada també crea molta inseguretat perquè ens posem a mans del jutge. Si és bo, farà justícia i serà equitatiu però si no ho és, serà fatal." Aquest darrer aspecte ens condueix a parlar sobre la possibilitat que el final de la carrera professional d'un advocat sigui la judicatura: "Considero bo que un advocat experimentat passi a ser jutge. Jo mateix m'he plantejat la possibilitat d'ofrir-me en un futur per formar part de la magistratura andorrana. Si amb 60 anys el meu esperit es manté despert i amb ganes com fins ara, la magistratura pot ser una esplèndida continuació d'una carrera que he intentat dur a terme amb dignitat. Lamentablement a Catalunya hi ha hagut alguna experiència d'advocats que han accedit a la magistratura, han prevaricat i han introduït una ruptura inesperada en la història de l'advocacia; excepcions que tots desitgem no es tornin a repetir."

Aquest català resident i nacionalitzat a Andorra ens ha permès conèixer una mica més el dret d'aquest país pirinenc germà del català. En Manuel M. no oblidia que els coneixements inicials els deu a catedràtics com Manuel Alonso García, Josep Lluís Sureda o Joan Ramon Capella. De la mateixa manera que ens parla de Josep Joan Pintó pel qual "sentó una gran admiració. És un mestre pels qui hem seguit una mica l'evolució del dret català i de l'advocacia a Catalunya. Albert Fina i ell m'han fet un mesatge professional i humà que valoro moltíssim." En la vessant personal va rebre el suport del seu pare Josep M. i ara el seu fill Aleix està estudiant humanitats.

“Entenc l’advocat com un instrument de pau i més exactament com un gran pacificador”

Manuel M. Pujadas - Barcelona (Barcelonès) - Andorra la Vella